

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 5Tos/227/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123012304
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Pollák
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123012304.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Michala Polláka a sudcov JUDr. Martina Žovinca a Mgr. Kristíny Ferencziovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, o návrhu odsúdeného na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 16.08.2023, č. k. 8PP/60/2023-26, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11.01.2024 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, § 67 ods. 1 Trestného zákona a § 415 ods. 1 Trestného poriadku tak, že zamietol žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom D. E. F. XXX/XX, G., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 14.09.2018, sp. zn. 1T/15/2018.

2. Proti uvedenému uzneseniu podal odsúdený priamo na verejnom zasadnutí, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť. Prokurátor sa na verejnom zasadnutí vzdal práva podať sťažnosť.

3. Odsúdený zahlásenú sťažnosť odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne osobitným písomným podaním zo dňa 25.09.2023 nasledovne (skrátene):

3.1. Nestotožňuje sa s rozhodnutím súdu pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci, pre chyby v napadnutom uznesení, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení a preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, pre vzniknuté pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutého uznesenia a pre porušené ustanovenie Trestného zákona v napadnutom uznesení.

3.2. Argumentoval tým, že súd v napadnutom uznesení skonštatoval, že súd môže odsúdeného podmienkovo prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky, a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu, a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú plnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie sa a skutočnosť, že od odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Tak ako uvádza ustálená judikatúra súdov podmienkové prepustenie možno chápať ako mimoriadny zákonný inštitút. Je si vedomý, že táto mimoriadnosť má spočívať v tom, že súd má možnosť a nie povinnosť odsúdeného podmienkovo prepustiť. Neexistuje teda ústavne zaručené právo na to, aby bolo vyhovené žiadosti odsúdeného o podmienkové prepustenie. Má ale za to, že to neznamena, že súd má možnosť v jeho veci svojvoľne rozhodnúť. Súď mal rozhodovať tak, aby napadnuté rozhodnutie bolo predvídateľné a presvedčivé. Zastáva pritom názor, že posúdenie splnenia zákonných podmienok na vyhovenie jeho žiadosti o podmienkové prepustenie je vecou sudcovskej úvahy a je na súde, aby skúmal a posúdil, či podmienky na aplikáciu tohto inštitútu sú dané, a aby svoje úvahy v tomto smere primeraným spôsobom odôvodnil. V jeho veci však k tomu zo strany súdu nedošlo.

3.3. Ďalej dôvodil tým, že uložený trest vníma ako sankciu, ktorá pokiaľ možno by ho mala postihovať iba v nevyhnutnej miere. Aj keď súd pri ukladaní trestu prihliada k možnosti nápravy páchatela, nie je možné vždy presne predpovedať, ako sa u jednotlivých páchatelov prejaví jeho účinok. Z jeho správania a z jeho postoja k plneniu jednotlivých povinností v dobe jeho výkonu trestu odňatia slobody, je zrejme zmena k tomu, aby viedol riadny život, a preto už nie je potrebný ďalší výkon uloženého trestu a môže byť prepustený na slobodu. Má za to, že práve možnosť podmieneného prepustenia má motivovať k náprave a poskytnúť perspektívu v priebehu výkonu trestu.

3.4. Nestotožňuje sa s názorom súdu, že nenaplnil druhú zákonnú (prvú materiálnu) podmienku a to, že vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním nepreukázal polepšenie. Opätovne uviedol, že bol v tunajšom ústave pracovne zaraďovaný na viacerých pracoviskách podľa potrieb ústavu – Euroobuv, Wurth Bratislava, Terminals, Bagsey. Naposledy bol pracovne zaradený 27.07.2022 v IAC Lozorno, odkiaľ bol vyradený z dôvodu zmeny diferenciačnej skupiny. Jeho pracovná morálka bola hodnotená na priemernej úrovni. Aktuálne nie je pracovne zaradený len z dôvodu nedostatku vhodných pracovných príležitostí.

3.5. Opätovne poukazuje na skutočnosť, že hodnotenie riaditeľom ústavu nebolo vypracované riadne a správne a neodporúčanie podmieneného prepustenia nemusí vychádzať z reálnych a objektívnych základov. Podľa potreby a určenia sa ochotne zapája do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného v oblasti udržiavania čistoty a upravenosti ubytovacích priestorov oddielu a ústavu. Poukazuje na skutočnosť, že podstupoval protitoxikomaničné liečenie a jeho psychické rozpoloženie nebolo najlepšie. Aj z uvedeného dôvodu sa dopustil disciplinárneho priestupku. Počas celého výkonu trestu riadne pracoval a zapájal sa do voľnočasových aktivít ústavu. S rodinou a družkou udržiava častý kontakt aj počas výkonu trestu odňatia slobody. Je toho názoru, že vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Tento trestný čin aj výkon trestu boli pre neho dostatočným poučením na to, aby sa v budúcnosti vyhýbal podobným udalostiam.

3.6. Svojho konania úprimne ľutuje a aj v prípade jeho podmieneného prepustenia má prísľub zamestnania. Bude sa so svojou družkou E. H. riadne starať o deti a vytvárať im úplné rodinné zázemie a so svojou primárnou rodinou bude udržiavať aj naďalej blízky kontakt. Nemôže sa preto stotožniť, ani s odôvodnením súdu, že nenaplnil ani tretiu zákonnú (druhú materiálnu) podmienku, t. j. dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu, a to preto, že nie je splnená prvá materiálna podmienka, zo svojej podstaty nemôže byť splnená ani druhá materiálna podmienka, pretože ak nie je preukázané polepšenie odsúdeného, potom platí, že od odsúdeného nemožno očakávať vedenie riadneho života v prípade jeho prepustenia na slobodu. Očakávanie vedenia riadneho života je už zo svojej podstaty predpokladom, ktorý je pravdepodobný, a preto nie je možné požadovať jednoznačné presvedčenie sudcu o týchto skutočnostiach. Pojem „riadny život“ je potrebné chápať ako minimálny rámec a teda ako predpoklad nepáchania ďalšej trestnej činnosti. Súd mal pri jeho rozhodovaní o podmienenom prepustení primárne skúmať, či bude mať po prípadnom podmienenom prepustení zaistené zamestnanie, ubytovanie, či udržiaval kontakt s rodinou či inými blízkymi a aká je jeho trestná minulosť.

3.7. Súd nesprávnym spôsobom hodnotil trestnú minulosť, keď prihliadal aj k trestu, ktorý mu bol zahladený a malo by sa na neho hľadieť, ako by nebol odsúdený. Je preukázateľné, že sa nedopúšťal opakovanej trestnej činnosti, a že nie je recidivista. Momentálny výkon trestu je za spáchanie trestného činu, ktorý možno chápať ako ojedinelé vybočenie z inak riadneho života.

3.8. Nejasnosť a neúplnosť skutkových zistení spočíva najmä v tom, že sa súd nijakým spôsobom nezaoberal jeho aktuálnou životnou situáciou, jeho snahou o nápravu ani zmenou pohľadu na život. Súd riadnym spôsobom neodôvodnil, prečo nezobral do úvahy ani jeho aktuálne rodinné pomery, ani nevysvetlil, prečo by eventuálne stanovenie maximálnej dĺžky skúšobnej doby a dohľad probačného úradníka po prepustení nepovažoval za dostačujúce opatrenie. Má za to, že týmto vznikli dôvodné pochybnosti o správnosti skutkových zistení a teda stav v tejto veci nebol objasnený riadne a súd sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Pri tejto príležitosti poukazuje na Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 29.09.2021, sp. zn.: III. ÚS 1873/21, pričom je zrejme, že takýto návod nedostal. Odôvodnenie nesplnenia materiálnych podmienok jeho prepustenia je príliš všeobecné a odôvodnenie nedostačujúce.

3.9. Poukazuje na to, že nie je voči nemu vedené a ani nebolo vedené počas výkonu trestu odňatia slobody žiadne trestné stíhanie, ani nebol odsúdený za spáchanie akéhokoľvek trestného činu počas výkonu trestu odňatia slobody. Po celý čas deklaruje snahu o dodržiavanie pravidiel ústavu na výkon trestu a o riadne správanie. Trestanie páchatelov by malo byť založené na zásade humanizmu a z tejto zásady vyplýva, že trest má spôsobiť iba takú ujmu, akú vyžaduje splnenie účelu trestu. Ujma, ktorá

je obsiahnutá v samotnom treste, nemá prevyšovať nevyhnutnú potrebu ochrany spoločnosti. Má za to, že ujma, ktorá mu bude spôsobená ponechaním vo výkone trestu, bude prevyšovať nevyhnutnú potrebu ochrany spoločnosti, sťaží jeho návrat do spoločnosti a následné vedenie riadneho života, teda výrazným spôsobom sťaží resocializáciu.

3.10. Preto navrhuje, aby nadriadený súd na základe sťažnosti, preskúmal správnosť výrokov Uznesenia Okresného súdu Trnava, sp zn. 8PP/60/2023 zo dňa 16.08.2023 a jeho odôvodnenie, a aby v súlade s § 194 ods. 1 Trestného poriadku zrušil Uznesenie Okresného súdu Trnava, sp zn. 8PP/60/2023 zo dňa 16.08.2023 a uložil Okresnému súdu Trnava, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

4. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

5. Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého výroku, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj správnosť postupu konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo. Sťažnosť podala oprávnená osoba, v zákonnej lehote a smeruje voči výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

6. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, sťažnostný súd zistil nasledovné.

7. Napadnutým uznesením rozhodol prvostupňový súd o návrhu odsúdeného na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý si vykonáva na základe rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 14.09.2018, sp. zn. 1T/15/2018. Návrh odsúdeného zamietol z dôvodu, že hoci odsúdený spĺňa formálnu podmienku (vykonanie potrebnej časti trestu odňatia slobody), nespĺňa prvú materiálnu podmienku (vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie) a druhú materiálnu podmienku (dôvodné očakávanie vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu).

8. V odôvodnení napadnutého uznesenia súd prvého stupňa skonštatoval, že vzhľadom na okolnosti uvedené riaditeľom ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou (po udelení disciplinárnej odmeny dňa 15.10.2021 mu bol uložený disciplinárny trest dňa 21.07.2022 - celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu na dobu 10 dní za porušenie zákazu simulovania a sebapoškodzovania, čo svedčí o tom, že správanie odsúdeného sa zhoršilo, a doposiaľ sa nezlepšilo, odsúdený nerešpektoval časový rozvrh dňa, opakovane porušoval liečebný režim úseku ochranných liečení, fajčil mimo vyhradený priestor, užil návykovú látku THC a jemu nepredpísaný psychoaktívny liek za účelom intoxikácie organizmu, na základe čoho bol premiestnený do kolektívu odsúdených s diferenciačnou skupinou „C“, kde sa nachádza aj v súčasnosti, odsúdený si nevytvoril podmienky ani pre zmenu oddielu do oddielu s diferenciačnou skupinou „B“) nemožno badať polepšenie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v zmysle prvej materiálnej podmienky. K argumentácii odsúdeného ohľadom prvej materiálnej podmienky prvostupňový súd uviedol, že pokiaľ obhajoba poukazovala na pozitívne časti hodnotenia odsúdeného, prvostupňový súd je toho názoru, že ide najmä o časti, ktoré skôr svedčia o adaptácii odsúdeného na podmienky výkonu trestu odňatia slobody. V správaní odsúdeného vo výkone trestu absentuje jeho vlastný záujem a iniciatíva, ktoré by sa premietli do jeho aktívneho správania, z ktorého by bolo možné pozorovať jeho snahu o preukázanie polepšenia. U odsúdeného sú však konštatované nedostatky aj v tomto bežnom správaní, čo napokon viedlo k záveru riaditeľa ÚVTOS, ktorý neodporúča podmiennečné prepustenie odsúdeného.

9. Súd prvého stupňa ďalej k nespĺneniu druhej materiálnej podmienky, t. j. dôvodnému očakávaniu vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu, skonštatoval, že táto splnená nie je. Pokiaľ nie je splnená prvá materiálna podmienka, zo svojej podstaty nemôže byť splnená ani druhá materiálna podmienka, pretože ak nie je preukázané polepšenie odsúdeného, potom platí, že od odsúdeného nemožno očakávať vedenie riadneho života v prípade jeho prepustenia na slobodu. Keďže pre nespĺnenie prvej materiálnej podmienky nemôže byť splnená druhá materiálna podmienka, nie je daný dôvod na to, aby sa súd bližšie zaoberal splnením druhej materiálnej podmienky. Argumentácia odsúdeného a obhajoby (záujem o prácu a rodinný život po prepustení), sa týkajú práve druhej materiálnej podmienky, a keďže nie je preukázané splnenie už prvej materiálnej podmienky, nie je daný dôvod, aby súd bližšie hodnotil dôkazy týkajúce sa druhej materiálnej podmienky.

10. Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku.

11. Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že skutočnosti uvedené v napadnutom uznesení neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmiennečné prepustenie. Zistenia a závery, ktoré v odôvodnení napadnutého uznesenia uvádza prvostupňový súd, a ktoré sú uvedené v tomto uznesení v odseku 8. a 9. považuje sťažnostný súd za relevantné, ktoré sú rozhodujúce pre vyvodenie záveru o tom, či čiastočný výkon trestu odňatia slobody u odsúdeného splnil svoj účel.

12. Pre pozitívne rozhodnutie súdu o podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je nevyhnutné, aby odsúdený splnil formálnu podmienku (vykonal zákonom ustanovenú časť z výmeru uloženého trestu), prvú a druhú materiálnu podmienku. Súčasťou materiálnych podmienok pre rozhodovanie súdu o podmiennečnom prepustení je preukázanie, že odsúdený plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie, za súčasného preukázania, že od odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Zároveň súd prihliada aj na závažnosť spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave odsúdený vykoná trest.

13. Ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona vyjadruje predovšetkým požiadavku pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre podmiennečné prepustenie a musí pritom vyplývať zo zhodnotenia páchatel'ovho polepšenia, pričom očakávanie, že odsúdený po podmiennečnom prepustení povedie riadny život musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení osobnosti odsúdeného, doterajšieho pôsobenia výkonu trestu, možností jeho nápravy, osobných pomerov s prihliadnutím aj na účel trestu, sociálnych pomerov odsúdeného a podmienok, ktoré má vytvorené pre prechod do života na slobode.

14. Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáchaniu trestnej činnosti, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

15. Sťažnostný súd k nesplneniu prvej materiálnej podmienky len dodáva, že skutočnosti uvedené v odseku 8. tohto uznesenia, nasvedčujú tomu, že v prípade odsúdeného doposiaľ nedošlo k jeho polepšeniu vo výkone trestu odňatia slobody, teda k zmene v jeho hodnotovej orientácii. Správanie sa odsúdeného nemožno vyhodnotiť ako drobné porušenie ústavného poriadku alebo ojedinelé previnenie vo výkone trestu odňatia slobody, a to vzhľadom na ich opakovanie sa a ich povahu, t. j. vzhľadom na výraznejší nepriaznivý trend v jeho správaní, ktorý vyústil do jeho premiestnenia do kolektívu odsúdených s diferenciačnou skupinou „C“. U odsúdeného nedochádza vo výkone trestu odňatia slobody k bezproblémovému plneniu si základných povinností, a preto nemožno konštatovať jeho polepšenie. Správne preto prvostupňový súd podotkol, aj v kontexte disciplinárnej odmeny, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním nepreukázal polepšenie, len sa formálne prispôbil podmienkam vo výkone trestu. Uvedenému záveru svedčí poukaz na dobu doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody (začiatok trestu 02.05.2018) aj na počet disciplinárnych odmien a trestov (pomer 1:1). Hoci polepšenie odsúdeného sa neodvíja len od počtu disciplinárnych odmien, možno konštatovať, že odsúdený svojou aktivitou nevybočuje z radu síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Odsúdený plní ciele stanovené programom zaobchádzania len čiastočne, a preto nepreukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a riaditeľ ÚVTOS jeho podmiennečné prepustenie neodporučil.

16. Pokiaľ ide o nesplnenie druhej materiálnej podmienky na podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, sťažnostný súd v zhode s prvostupňovým súdom pripomína, že naplnenie druhej materiálnej podmienky je podmienené naplnením prvej materiálnej podmienky (jedná sa, spoločne s formálnou podmienkou, o kumulatívne podmienky, ktoré musia byť splnené súčasne a pokiaľ jedna z nich nie je splnená, nemožno návrhu na podmiennečné prepustenie vyhovieť). Od odsúdeného možno očakávať, že na slobode bude viesť riadny život len v prípade, ak počas výkonu trestu preukázal polepšenie plnením svojich povinností a svojim správaním (bol dosiahnutý účel trestu), čo v uvedenom prípade preukázané nebolo, najmä s poukazom na správanie a vystupovanie odsúdeného v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, kedy porušoval ústavný poriadok, čím sa dostal do rozporu s právnym poriadkom.

17. Za daného stavu veci sťažnostný súd zdieľa názor súdu prvého stupňa, že podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov. Z uvedených dôvodov, v prípade podmiennečného prepustenia odsúdeného, existuje pre spoločnosť vysoké riziko recidívy (ide o osobu v minulosti dvakrát súdne trestanú, resocializačná prognóza sa javí ako nepriaznivá na základe vysokého rizika recidívy trestnej činnosti, pričom aktuálne vykonáva trest odňatia slobody v ústave s

minimálnym stupňom stráženia s jeho umiestnením do diferenciačnej skupiny „C“ uložený za obzvlášť závažnú drogovú trestnú činnosť), a preto nemožno dôvodne očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život tak, ako to predpokladá ustanovenie § 66 ods. 1 Trestného zákona.

18. Pokiaľ odsúdený vo svojej sťažnosti namietal nesplnenie prvej materiálnej podmienky, sťažnostný súd konštatuje, že sa nejedná o dôvodnú námietku. Sťažnostný súd pripomína, že odsúdený má vo výkone trestu odňatia slobody povinnosť rešpektovať a plniť si povinnosti, ktoré sú mu určené v rámci výkonu trestu, a ktoré mu vyplývajú zo zákonných ustanovení, a to od začiatku výkonu trestu, aby mohol byť naplnený jeden z hlavných účelov trestu, ktorým je náprava odsúdeného. Odsúdenému bol v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody uložený disciplinárny trest a opakovane sa vyskytli nedostatky v jeho správaní a vystupovaní. Pokiaľ odsúdený vo svojej sťažnosti vysvetlil okolnosti, za ktorých došlo k disciplinárnemu trestu, k tomuto krajský súd uvádza, že každé disciplinárne previnenie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody má povahu protiprávneho konania, pretože jeho protiprávnosť sa odvodzuje nielen od vykonávacích predpisov, ale aj od noriem, ktoré sú obsahom ústavného poriadku a od samotných ustanovení zákona upravujúceho samotný výkon trestu odňatia slobody. Napriek tomu, že správanie odsúdeného sa v podmienkach ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou stabilizovalo a aktuálne sa môže javiť ako súladné s ústavným poriadkom, nemožno aktuálne konštatovať, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie, pretože pri jeho skúmaní je potrebné zhodnotiť celý výkon trestu odňatia slobody a nie len jeho časť, ktorá bezprostredne predchádza splneniu formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie. Skutočnosť nezávislé od správania odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody (rodinné pomery, zamestnanie a pod.), na ktoré odsúdený poukázal v podanej sťažnosti, nemajú relevanciu preukázať polepšenie odsúdeného, ale majú byť motivujúcim faktorom odsúdeného k zmene v jeho hodnotovej orientácii a životného štýlu, ktorú možno preukázať správaním sa vo výkone trestu odňatia slobody, čo však v prípade obžalovaného nebolo splnené. Aj v prípade priaznivých pomerov života na slobode, ktoré mohol mať odsúdený aj v čase páchania trestnej činnosti, nemožno vyhovieť jeho návrhu na podmiennečné prepustenie, ak svojim správaním nepreukázal polepšenie.

19. Sťažnostný súd zároveň pripomína, že pri rozhodovaní o splnení prvej materiálnej podmienky, ide o to rozlíšiť, kedy správanie odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody sú prejavom len vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie ústavu na výkon trestu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného odôvodňujúcich nádej, že i v budúcnosti povedie riadny život. To znamená, že ak sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, automaticky to neznamená, že sa polepšil a tým splnil prvú materiálnu podmienku. Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu. V danom prípade hodnotenie odsúdeného ani nevyznieva pozitívne a je z neho zrejmé, že u odsúdeného nemožno nateraz konštatovať polepšenie sa v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody.

20. Na margo sťažnostnej námietky odsúdeného ohľadom vypracovaného hodnotenia, sťažnostný súd uvádza, že ide o tvrdenie odsúdeného, ktoré nie je ničím podložené. Zo zabezpečeného spisového materiálu vyplynulo, že hodnotenie odsúdeného riaditeľom príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody má všetky požadované náležitosti, pričom sťažnostnému súdu sa javí ako objektívne a konkrétne. Skutočnosť, že odsúdený nesúhlasí so závermi tohto hodnotenia, ešte automaticky neznamená, že nebolo vypracované riadne. Odsúdený mal na verejnom zasadnutí možnosť, aby brojil proti tomuto hodnoteniu, resp. jeho záverom, pričom túto možnosť nevyužil.

21. Vo vzťahu k sťažnostným námietkam odsúdeného ohľadom druhej materiálnej podmienky, teda ohľadom dôvodného očakávania vedenia riadneho života, je potrebné uviesť, že ani tieto nie sú spôsobilé spochybniť správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu. Prvostupňový súd správne konštatoval, že naplnenie druhej materiálnej podmienky je podmienené splnením prvej materiálnej podmienky, pretože ak vo výkone trestu neprišlo k polepšeniu odsúdeného oproti obdobiu, v ktorom sa dopúšťal trestnej činnosti, možno u neho dôvodne predpokladať riziko v trestnej činnosti naďalej pokračovať.

22. Tento záver nijakým spôsobom neneguje ani sťažnostná argumentácia odsúdeného ohľadom osvedčenia sa v skúšobnej dobe podmiennečného odsúdenia. Napriek tomu, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 5T/175/2004 prišlo k osvedčeniu sa odsúdeného, tak táto skutočnosť neznamená fikciu, že sa skutok, ktorý bol kvalifikovaný ako trestný čin, a pre ktorý bol právoplatne odsúdený, nestal. Na rozhodnutie o podmiennečnom prepustení preto nemá žiadny vplyv ani skutočnosť, že odsúdený v minulosti, v rámci skúšobnej doby podmiennečného odsúdenia, určitý čas viedol riadny život, pretože podstatou úvah je v konečnom dôsledku dôvodnosť predpokladu, či odsúdený povedie v budúcnosti na slobode riadny život s minimalizáciou rizika jeho recidívy. Pritom posúdenie otázky

možnej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného i jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Správanie sa odsúdeného v minulosti má v tomto prípade rozhodujúci význam pri určení pravdepodobnosti jeho správania sa v budúcnosti. Súd v takom prípade prihliada len na skutočnosť, že sa odsúdený v minulosti dopustil porušenia právneho poriadku a z tejto skutočnosti vyvodil príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a polepšenia. Navyše sťažnostnú námietku odsúdeného, ohľadom jeho možnej recidívy, neguje aj záverečná časť jeho hodnotenia, kde mu bola stanovená nepriaznivá resocializačná prognóza na základe vysokého rizika recidívy.

23. Za vyššie popísanej situácie má aj sťažnostný súd dôvodné pochybnosti o tom, že odsúdený v budúcnosti v prípade podmieneného prepustenia povedie riadny život, a preto je namieste konštatovať, že odsúdený nespĺňa všetky zákonné podmienky pre podmienené prepustenie a prvostupňový súd správne žiadosť odsúdeného o podmienené prepustenie zamietol. Aktuálnu snahu odsúdeného o nápravu a vedenia riadneho života v prípade jeho podmieneného prepustenia sťažnostný súd v tomto smere nijakým spôsobom nespochybňuje. To, čo vyvoláva dôvodné pochybnosti, je skutočná ochota odsúdeného po zmene modelu jeho správania, ktorý sa premietal do jeho trestnej činnosti.

24. Ostatné skutočnosti uvádzané odsúdeným v sťažnosti (rodinné pomery, príslub zamestnania a podobne) sú v kontexte vyššie uvedeného nedostatočné na to, aby súd jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovel, nakoľko nemajú zásadný výchovný vplyv na osobu odsúdeného. Odsúdeného nemožno podmienené prepustiť len z dôvodu, že ho aktuálne jeho rodina potrebuje a má prisľúbené zamestnanie, ak súd nemá za preukázané, že u odsúdeného už bol dosiahnutý účel trestu. Formálne deklarovanie snahy odsúdeného viesť riadny život nebolo ani pre sťažnostný súd dostatočnou zárukou na jeho podmienené prepustenie.

25. K sťažnostnej argumentácii odsúdeného, ktorá sa týka tej skutočnosti, že od prvostupňového súdu nedostal návod obsahujúci, aké zmeny sa od neho očakávajú, aby mohol byť podmienené prepustený, sťažnostný súd uvádza, že v dostatočnej miere uviedol, aké nedostatky má správanie sa odsúdeného v podmienkach výkonu trestu odňatia a tieto je nevyhnutné do budúcnosti eliminovať a svojim správaním počas dlhšieho časového obdobia preukázať polepšenie sa v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody.

26. Sťažnostné námietky odsúdeného, podľa ktorých jeho ďalší pobyt vo väzení sťažuje jeho návrat do spoločnosti, vyhodnotil sťažnostný súd ako nedôvodné. K naplneniu ochrannej funkcie trestu musí pristúpiť aj prevenčná funkcia, ktorej účelom je zabezpečiť, aby samotný páchatel po vykonaní trestu už ďalej nechcel páchať trestnú činnosť. Táto funkcia trestania je z povahy veci v rozhodujúcej miere ovplyvnená ochotou páchatel'a napraviť sa. Samotný trest k tomu môže len vytvoriť podmienky, čo reflektuje aj zákonná dikcia. Je tak v záujme odsúdeného, aby k prevýchovej funkcii trestu pristúpila aj jeho vlastná snaha viesť riadny život po výkone nepodmieneného trestu, a aby sa už nedostal do rozporu so zákonom, pričom už v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody je odsúdený pripravovaný na návrat do spoločnosti.

27. S poukazom na vyššie uvedené, sťažnostný súd zamietol sťažnosť odsúdeného, pretože táto nebola dôvodná.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.